

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฏา
๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ บ้านคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฎา ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๐

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันศุกร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณจักรกฤษณ์ คุณชฎาพร เจนเจษฎา เพื่อไปสนทนาธรรมที่บ้านพักย่านถนนประดิพัทธ์ สะพานควาย กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ น.-๑๕.๓๐ น.

ระยะนี้มีเหตุให้ได้ติดตามท่านอาจารย์ไป สันทนาธรรมในหลาย ๆ สถานที่โดยต่อเนื่องติด ๆ กัน ทั้งที่ไปเพราะได้รับการเชิญจากท่านเจ้าภาพ และไปเพื่อทำหน้าที่อาสาสมัครของมูลนิธิฯ ด้วย จุดประสงค์หลักคือความตั้งใจที่จะเก็บบันทึกภาพ การเดินทางไปเผยแพร่พระธรรมของท่านอาจารย์ และนำมาทำบันทึกพร้อมกับข้อความการสนทนาบาง ตอน สำหรับผู้ที่สนใจในปัจจุบันและในอนาคต เท่าที่มีกำลังจะกระทำได้ แม้ว่าจะต้องอาศัยเวลาตามสมควร แต่ก็ทำให้เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญขึ้น ในการจัดการ กับเวลาและหน้าที่ส่วนตัว การดูแลบ้านช่องห้องหอ ทั้งต้นหมากรากไม้รอบบริเวณบ้าน และหน้าที่อื่นอีก เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ยังคงต้องช่วยทำในกิจการส่วนตัว ของครอบครัว โดยวัยที่มากขึ้นก็รู้สึกว่าการจะหยิบ จับอะไร ๆ ดูเหมือนจะเชื่องช้าไปเสียหมดทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่คล่องแคล่วเหมือนแต่ก่อน ตอนที่ยังหนุ่มยังแน่นเลย (ฮ่าๆๆ) พูดถึงตอนนี้ก็รู้สึกว่าอายุท่าน อาจารย์ ที่แม้ท่านจะมีอายุมากถึง ๘๐ กว่าปีแล้ว แต่ท่านยังคงคล่องแคล่ว สดใสกระฉับกระเฉง เป็นตัวอย่างที่ดียิ่ง ทำให้เตือนใจตนเองและมีกำลังใจใน การทำกิจการงานต่าง ๆ ต่อไปด้วยใจที่เข้มแข็งมากขึ้น แม้ว่าจะมีความหดหู่ห่อเหี่ยวบ้างจากการถูก กิเลสทำร้ายในแต่ละวัน แต่เมื่อได้เห็นภาพท่าน อาจารย์ความเข้มแข็งในใจก็เกิดขึ้นได้ง่าย

อนึ่ง ในระยะหลัง ๆ มา นี้ ทางมูลนิธิฯ ได้มีการเผยแพร่พระธรรมจากการสนทนาธรรม ตามที่ต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ ทั้งการเผยแพร่ทางการถ่ายทอดเสียงโดยแอปพลิเคชัน Mixlr ทั้ง การถ่ายทอดบันทึกวิดีโอทางเฟสบุ๊กของชมรมบ้านธัมมะ ทั้งคลิปการสนทนาธรรมที่มีการตัดต่อ เป็นตอน ๆ สำหรับข้อความที่กำลังเป็นที่สนใจในสังคมลงในยูทูบ และอีกมากมายที่เผยแพร่ให้ ท่านที่สนใจได้ชมได้ฟังด้วยความรวดเร็ว รวมถึงการสนทนาพิเศษในเรื่องของพระธรรมวินัย ที่ทาง

มูลนิธิฯ กำลังรณรงค์เผยแพร่ให้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สาธารณชน เพื่อจะมีความเข้าใจถูกต้องในพระศาสนา คือคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นการปกป้องรักษาพระพุทธศาสนาไม่ให้เสื่อมสลายไปเพราะความไม่รู้และความเห็นผิดจากพระธรรมคำสอน ซึ่งกำลังเป็นปัญหาใหญ่ยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งคุณจักรกฤษณ์ และคุณแอม (คุณชฎาพร) ท่านเจ้าบ้านในวันนี้ ก็เป็นหนึ่งในกำลังสำคัญของมูลนิธิฯ ที่ร่วมรับใช้พระศาสนา ด้วยความรู้ทางกฎหมายและความเข้าใจธรรมะที่ได้ศึกษามา กราบอนุโมทนาในกุศลจิตของท่านทั้งสองมา ณ ที่นี้ด้วยครับ

แม้ว่าทุกท่านจะได้ชมและฟังการสนทนาธรรมที่ได้มีการเผยแพร่ในหลาย ๆ ทางดังได้กล่าวแล้วแต่การได้มีโอกาส "อ่าน" ข้อความการสนทนาอีก อย่างช้า ๆ ช้า ๆ ทีละคำ ทีละประโยค ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ถึงความเข้าใจที่มีมั่นคงมากขึ้น จากการอ่านข้อความช้า ๆ ช้า ๆ เป็นประโยชน์มากในการศึกษาพระธรรม จากเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยคือโทรศัพท์มือถือที่ทุกท่านมีสามารถที่จะเข้ามาอ่านบททวน ต่อเนื่องได้ ในเวลาที่ว่างจากภารกิจต่าง ๆ หรือในเวลาที่นั่งคอยกิจกรรมอะไรสักอย่างในชีวิตประจำวัน การได้กลับไปเลือกอ่านบันทึกการสนทนาธรรมตามทีบันทึกไว้ในแต่ละสถานที่ พร้อมกับชมภาพต่าง ๆ ก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งของกุศลจิตที่สามารถจะเกิดขึ้นได้ โดยมีปัญญาความเข้าใจในพระธรรม ซึ่งเป็นยอดของกุศลธรรมทั้งมวล สะสมไปเป็นพืชเชื้อที่มั่นคงขึ้นในจิตใจ แทนที่จะสูญเสียเวลาไปโดยเปล่าจากสาระ ในแต่ละวัน

คุณจักรกฤษณ์ :

กราบเท้าท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพครับ วันนี้ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ที่เมตตาให้ความรู้ในทางธรรมอีกครั้งหนึ่งครับ ในการสนทนาวันนี้ ผมขออนุญาตเริ่มประเด็น แล้วก็ขอเรียนเชิญสมาชิกทุกท่าน ถ้ามีปัญหาใดก็สอบถามท่านอาจารย์และสนทนากันนะครับ ประเด็นที่จะกราบเรียนท่านอาจารย์คืออยากจะฟังความละเอียดลึกซึ้งของการฟังธรรม เพราะว่ามีหลายครั้งในการสนทนาที่ผ่านมา ก็มีผู้ที่สอบถามท่านอาจารย์ว่า การที่เราจะเห็นความจริงจริง ๆ นั้น เพียงแค่ฟังเท่านั้นพอหรือไม่? มีคำถามนี้บ่อยครั้งมาก ๆ จากสมาชิกที่ฟังธรรมมาหลายปีก็มีคำถามที่ค้างคาใจว่า เราฟังอย่างเดียว หรือเราพิจารณาไปด้วย หรือว่ามีวิธีการ หรือมีอะไรที่จะประกอบกับการฟังด้วยได้หรือไม่? กราบเรียนท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

ก็เป็นสิ่งซึ่งยากที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่า เราไม่ได้ฟังใคร เหมือนเคย แต่ว่าฟังผู้ที่เราไม่เคยฟังมาก่อน คือผู้ที่ได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีที่จะตรัสรู้ความจริง เพราะฉะนั้น ทุกคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นคำที่จริงถึงที่สุด!! เปลี่ยนแปลงไม่ได้!! ใครจะไปเปลี่ยนแปลงความจริงนั้นได้ แต่ว่า ความจริงที่ถึงที่สุด กำลังมีเดี๋ยวนี้!! แต่ไม่มีใครเคยได้ยินได้ฟังเลย แล้วก็บอกว่าคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายาก นั่นถูกต้อง!! ยิ่งเข้าใจยิ่งยาก!! เพราะเข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น จนกระทั่งจากการไม่รู้สิ่งที่กำลังมีเดี๋ยวนี้ ค่อย ๆ

เข้าใจว่า เป็นสิ่งที่รู้ได้ แต่ไม่ใช่ด้วยการ "คิดเอง" หรือไปหา
องค์ประกอบส่วนประกอบ จะต้องทำอย่างนั้น ทำอย่างนี้ แล้วมารู้
แต่ต้องเป็น "แต่ละคำที่ได้ฟัง" มี "ความเข้าใจที่มั่นคง"

...อย่างเช่นคำว่า "ธรรมะ" เพราะก่อนที่จะได้ยินคำว่า "ธรรมะ"
มีแต่เรา มีแต่พี่น้อง มีแต่วงศ์ศาคณาญาติ มีเพื่อนฝูง มีครู มีนักเรียน
ต่าง ๆ เป็นบุคคล เป็นสัตว์ต่าง ๆ ทั้งนั้นเลย เป็นเรื่องราว ประเทศ
นั้นประเทศนี้ เรื่องนั้นเรื่องนี้ แต่พอฟังธรรมะแล้ว กล่าวว่า พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า "ตรัสรู้ธรรมะ" หมายความว่าอย่างไร? แล้วผู้คน
เรื่องราวต่าง ๆ หายไปหมด? ทำไมไม่บอกว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้คน
นั้นคนนี้ ทำอย่างนั้นอย่างนี้ เมื่อนั้นเมื่อนี้ แต่กล่าวว่า "ตรัสรู้
ธรรมะ"

เพราะฉะนั้น ก็ต้องรู้ว่า เป็นสิ่งซึ่งมีจริงตลอดเวลา แต่ว่าไม่ถูก
เปิดเผยเลยว่า ไม่ใช่เรา!! ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เคยเห็นเหมือนกับ
เที่ยง ยั่งยืน เป็นโต๊ะ เป็นเก้าอี้ บ้านเรือนต่าง ๆ แต่ว่า จริง ๆ

แล้ว ธรรมะต้องมี "ลักษณะ" ที่แสดงว่า "สิ่งนั้นมีจริง" เมื่อรู้ว่า "สิ่งนั้น" มีจริงแล้ว ความจริงก็คือว่า สิ่งนั้นเปลี่ยนไม่ได้ อย่าง "แข็ง" มีจริง ๆ ความจริงของ "แข็ง" คือ ไม่ว่า "แข็ง" จะอยู่ตรงไหน ที่ไหน ก็เป็น "แข็ง" แล้ว "แข็ง" จะเป็น "เรา" ได้อย่างไร? หลงเข้าใจว่า "แข็ง" เป็นนั่นเป็นนี่มาตั้งนานในสังสารวัฏ แต่พอได้ฟังธรรมะก็เริ่มรู้ว่า ไม่มีสิ่งที่เราเคยจำไว้ เมื่อรวมกันเป็นรูปร่างสัณฐานต่าง ๆ แล้วเรียกชื่อให้ยังจำได้มันคงขึ้น อย่างชื่อหนึ่ง ทำให้คิดถึงเรื่อง เยอะ ไม่ว่าจะชื่ออะไรทั้งนั้น "ดอกดาวเรือง" แค่นี้ คำเดียว เรื่อง เยอะไหม? นี่ชื่อดอกไม้เนาะ แล้วยังชื่อคนแต่ละคนที่เรารู้จัก...

...เพราะฉะนั้น ก็เป็นเรื่องของสิ่งที่มาจากสิ่งที่มีจริง แต่ไม่รู้ว่าแท้ที่จริงแล้ว "สิ่งนั้น" มี "ช่วงขณะที่กำลังปรากฏ" ทุกคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเข้าใจและเพื่อรู้ว่า เราเคยไม่เข้าใจมานาน้อยแค่ไหน ใครคิดว่าเราเคยเข้าใจมาเยอะ แล้วไม่เข้าใจนิดเดียว ผิด!! เพราะว่า เวลาฟังแล้วจะรู้ได้เลยว่า ที่เข้าใจว่าเข้าใจ ความจริงไม่ได้เข้าใจนานเท่าไร? และมากน้อยเท่าไร? เพราะฉะนั้น ก็

ประมาทไม่ได้เลยว่าเข้าใจแล้ว เพียงแต่ว่า แต่ละคำ ต้องเข้าใจ
อย่างมั่นคงจริง ๆ อย่าง "ธรรมะ" หมายความว่า "สิ่งที่มีจริง" วันนี้
มีจริงทั้งนั้น แต่ไม่เคยคิดว่า "เป็นธรรมะ" ไหม? แต่สิ่งที่มีจริง
เพราะไม่รู้ ก็เป็นสิ่งที่สิ่งใดที่ยังไม่ได้เกิดดับเลย เกิดก็ไม่รู้ ดับก็
ไม่รู้ เหมือนมียูอยู่ตลอดเวลา...

...เพราะฉะนั้น การตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำของ
พระองค์จะต้องต่างจากคำของคนอื่น เช่น เดียวนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่
กำลังปรากฏ สิ่งนั้นต้องเกิด แล้วก็มีปัจจัยที่ทำให้สิ่งนั้นเกิดด้วย
เกิดเองก็ไม่ได้ การแสดงเรื่องปัจจัยแต่ละหนึ่ง ที่ทำให้สภาพธรรม
แต่ละหนึ่งเกิดขึ้น ก็ละเอียดยิ่งกว่าที่เรากำลังฟัง เพราะว่าเราเพียง
แค่พูดถึง "หนึ่ง" แต่ยังไม่ได้พูดถึง "ปัจจัย" ที่ทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น
เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะก็ต้องค่อย ๆ เข้าใจตามลำดับขั้น ว่าพูด
ถึงสิ่งที่มีจริงเดียวกันทั้งหมด ซึ่งไม่เคยรู้เลย ถ้าไม่พูดก็ไม่รู้ไหม?
สิ่งที่มีจริงเดียวกันทั้งหมดอย่าง "เห็น" ถ้าไม่พูดก็ไม่รู้ ทั้ง ๆ ที่กำลัง
เห็นว่า "เห็น" เกิดเห็นแล้วก็ดับ "ทุกคำ" จนกว่าจะเป็นอย่างนี้!!!

ไม่ใช่เป็น "เราฟัง" แล้วเราก็อยากที่จะทำให้เกิดดับปรากฏ นั่นก็ผิดเลย!! ต้องรู้ว่าเป็นเรื่อง "ละ" ไม่ใช่เรื่องที่เราคิดซึ้ง!!

ยาก ต้องยาก แล้วก็ดียาก ถึงจะถูก ถ้ายากแล้วก็ง่ายขึ้น ง่ายขึ้นก็รู้เร็วสิ แต่นี่ยาก...แล้วก็ ยิงยาก...เพราะรู้ว่าจะต้องอาศัยกาลเวลาที่ยาวนานมาก กว่าที่จะเข้าใจแต่ละคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มิฉะนั้น ผู้นั้นก็ไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าพูดคำที่คนอื่นรู้แล้ว!! ต้องเป็น "คำที่คนอื่นไม่เคยฟังมาก่อน" อย่าง เห็น ไม่ใช่เรา, คิดไม่ใช่เรา, จำไม่ใช่เรา, ชอบไม่ใช่เรา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นไปในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่เรา!! ภาษาบาลีใช้คำว่า "อนัตตา" แม้ได้ยินคำนี้ แต่ก็แค่พูด บางคนบอกว่าทุกอย่างเป็นอนัตตา พูดจบ "เห็น" เป็นอะไร? "ได้ยิน" เป็นอะไร? "จำ" เป็นอะไร? "คิด" เป็นอะไร? ความหมายของอนัตตาคือขณะนั้น สิ่งนั้น ๆ ที่กำลังมีเดี๋ยวนี้ เกิดแล้วก็ดับ สามารถรู้ความจริงอย่างนี้ แต่ไม่ใช่เราไปทำอะไร หรือพยายาม แต่ความเข้าใจค่อย ๆ ละความไม่รู้ ว่าใครก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะว่าทุกอย่างเกิดตามเหตุตามปัจจัย ไม่อยากโกรธทำไมโกรธ? ห้ามได้หรือ? ชอบไหม? ชอบโกรธไหม? ไม่สะใจหรือ?...

...ธรรมะเป็นเรื่องที่ละเอียดมาก และลักษณะอาการก็ต่าง ๆ นานา สารพัดอย่าง แล้วก็ยากที่จะรู้ เพราะเหตุว่า เพียงเกิดขึ้นปรากฏ แล้วไม่กลับมาอีกเลย ดับไปเลย เกิดแล้วดับไปเลย แล้วไม่กลับมาอีก แล้วจะไปรู้ความจริงของสิ่งที่ดับแล้วได้อย่างไร?

เพราะฉะนั้นสิ่งที่กำลังได้ฟังเดี๋ยวนี้ เป็นจริงเดี๋ยวนี้ กว่าจะรู้ก็คือว่า จะรู้ธรรมะไหนเราก็ไม่รู้ เพราะไม่รู้ว่าข้างหน้าอะไรจะเกิดขึ้น ใครรู้บ้างไหม? ว่าข้างหน้าจะเกิดอะไร? ใครรู้บ้าง? ใครรู้? มีใครรู้ไหม? ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่มีใครคิดว่าคุณธีรพันธ์จะมา (หัวเราะกันครืน) แล้วก็มีคุณธีรพันธ์เข้ามา แต่ก่อนนั้นมหาภูตรูปนี้ยังไม่มี ยังไม่ได้ปรากฏเป็นสีสังฆวรรณะต่าง ๆ แต่พอปรากฏแข็งแล้วก็มีสีสังฆวรรณะปรากฏที่แข็ง ความจำเกิดขึ้นทันที ไม่ต้องมีใครไปบอกให้จำ แต่เพราะเคยจำได้ เป็นปัจจัยให้ความจำนั้นเกิดระลึก

ขึ้นได้ว่า นี่ใคร แค่นี้คะ เรื่องยาวของแต่ละหนึ่ง ซึ่งสิ่งนั้นดับแล้ว เพราะฉะนั้น ก็หลงคิดเหมือนนักแต่ง นักฝัน คิดไปต่าง ๆ นานา ไม่มีอะไรเลย!! ความคิดของคนที่คิดทุกเรื่องเดี๋ยวนี้ ก็เหมือนอย่างนั้น เพราะว่าคิดถึงเรื่องที่จริง ๆ แล้วก็ไม่มี ถ้าไม่เกิดขึ้น!! ถ้าไม่เกิดขึ้น จะไม่มีเลย ไม่ว่าจะคิดเรื่องอะไรทั้งหมด ถ้าไม่เกิดขึ้น พรุ่งนี้คิดว่าจะไปไหน? แต่ถ้าไม่เกิดขึ้น ก็ไม่ได้ไป แค่คิด!! เพราะฉะนั้น จะไปหรือไม่ไป ใครจะรู้? ก็ต้องแล้วแต่เหตุปัจจัย!!

...เพราะฉะนั้น ค่อย ๆ ฟัง ทีละเล็กทีละน้อย ข้อความต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ สะสมความเข้าใจว่าไม่มีเราและไม่ใช่ว่าเรา!! ถ้าไม่มีเราดีไหม? มีสองอย่าง ถ้าเป็นปัญญา ดี ถ้าเป็นกิเลส ไม่ดี หายไปแล้วได้อย่างไร ที่เคยเป็นเรามาทั้งหมด อยู่ดี ๆ ก็หายไปหมดเลย ไม่เหลือเลย นั่นคือ ยังติดข้อง ยังต้องการให้มีเรา แต่ถ้ามีความเข้าใจจริง ๆ ว่า ถ้าไม่มีเรา ก็คือว่า ไม่มีอะไรเกิดขึ้นมาเลย เพราะว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเกิดแล้วดับทั้งนั้น แล้วไม่เหลือเลย ก็ไม่เกิดขึ้นมาเลยไม่ดีกว่าหรือ? กว่าที่จะถึงความเข้าใจละเอียดอย่างนี้ว่า การไม่เกิดเป็นสุข เพราะเหตุว่า ไม่ต้องเห็น ไม่ต้องได้ยิน ไม่ต้องคิด เพราะเห็นแล้วก็ต้องคิด ต้องทำตั้งหลายอย่าง เหนื่อยไหม? หรือสนุกดี? ก็แล้วแต่อะไรจะเกิดขึ้น แต่ทั้งหมด แค่วิวขณะที่เกิดแล้วก็ดับ!!!

เพราะฉะนั้น ปัญญาจะต้องพิจารณาไตร่ตรอง ทุกขอรียสัจ สภาพ
ธรรมที่เป็นทุกข์จริง ๆ ไม่ใช่เจ็บไข้ได้ป่วย หิว เตื่อร้อน แต่ต้อง
เป็นสภาพธรรมที่เป็นทุกข์เพราะเกิดขึ้นแล้วตั้งอยู่ไม่ได้ เกิดขึ้นแล้ว
ก็ดับหมดไป ยับยั้งให้อยู่สักนิดหนึ่งก็ไม่ได้ ไปทำให้เกิดขึ้นก็ไม่ได้
ไม่ได้สักอย่าง แต่มีปัจจัยที่จะเกิดขึ้นเป็นไป แล้วจะให้เป็นไป
เรื่อย ๆ อย่างนี้หรือ? ให้มีปัจจัยเกิดขึ้นเป็นไปในสังสารวัฏ ไม่หยุด
เลย ไม่มีทางออกเลย ไม่มีทางจบเลย ถ้าไม่ได้ฟังและเข้าใจว่า
จริง ๆ แล้วถ้าไม่เห็นไม่ได้ยิน สบายนะคะ จริง ๆ ทุกคนอยากหลับ
แปลว่าไม่อยากเห็น ไม่อยากได้ยิน ไม่อยากได้กลิ่น ไม่อยากคิด ไม่
อยากจำ ไม่อยากอะไรทั้งหมดเลย อยากหลับ!! ก็แสดงอยู่แล้วใช่
ไหม? ว่าชอบภาวะอย่างนั้น แต่ด้วยกิเลส ด้วยการไม่รู้ความจริง ๆ
แล้ว ขณะที่คิดนั้นก็เพราะไม่รู้ความจริง จึงปิดบังว่า แม้ขณะนั้นไม่
รู้อะไรก็ยังมีใจที่พอใจที่จะยังมีอยู่ ยังหลับแล้วก็ตื่น ไปเรื่อย ๆ
นิทราชาคริต หลับแล้วก็ตื่น หลับแล้วก็ตื่น หลับแล้วก็ตื่น ทุกวันใช่
ไหม? พันได้ไหม? สักวันเดียว?...

...เพราะฉะนั้นก็ อะไรที่หลับ? อะไรที่ตื่น? อะไรที่เกิด? และอะไรที่
หมดไปแล้วก็ไม่กลับมาอีก? ทุกคำ ไม่ใช่ว่าจะสามารถไปทำให้เกิด

ความเข้าใจสิ่งที่กำลังปรากฏ ที่กำลังเป็นอย่างนี้ เดียวนี้ ทันที แต่ต้องเข้าใจขึ้น!! เพื่อที่จะละความไม่รู้!!

ได้ฟังคำของคุณสุธีรพันธ์ ที่สนทนากัน เตือนใจมาก เพราะก่อนฟัง พระธรรม ไม่รู้!! แล้วก็เลยรู้ผิด!! เพราะไม่รู้ความจริงก็เข้าใจผิดไป แล้วเมื่อรู้ ได้ยินได้ฟังสิ่งที่ถูก ยังไม่ยอมรับ!! เพราะอะไร? เพราะไม่รู้!!! ระดับไหน? ไม่รู้จึงทำให้เข้าใจผิด!! หลงผิด!! ทำผิด!! คิดผิด!! เชื่อผิด!!!!...

...พอได้ฟังสิ่งที่ถูก ก็ยังไม่ยอมรับรู้ว่าเป็นความจริง ก็เป็นคนที่เรา เห็นอยู่ทั่วโลก!! ก็เป็นอย่างนี้!! เพราะฉะนั้น ใครก็ตามที่เป็นคนตรง ก็จะรู้ได้ว่า คนที่มีปัญญา เมื่อรู้ว่าไม่รู้ รู้ว่าไม่รู้จึงรู้!! ว่านั่นถูกต้อง!! และเมื่อรู้ว่าสิ่งใดถูก ก็ยอมรับสิ่งที่ถูก อย่างมั่นคง ไม่หันไปสู่วางที่ ผิด!!...

...ก็มีบุคคลสองประเภทนี้ ประเภทไม่รู้แล้วก็รู้ผิด แล้วก็ไม่ยอม
รับรู้ กับ ประเภทที่ไม่รู้ แล้วก็รู้ แล้วก็รู้ถูก แล้วก็ยอมรับสิ่งที่
ถูกต้อง!!!!...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณจักรกฤษณ์ :คุณชฎาพร เจนเจษฎา
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

